

Paweł Kawalec
Redaktor Naczelny

Zwieńczenie 50-lecia wydawania „Zagadnień Naukoznawstwa” w PAN

W momencie oddawania tego zeszytu do druku nie wiadomo jeszcze, czy jest to ostatni zeszyt „Zagadnień Naukoznawstwa” i czy nasze czasopismo nie podzieli losu wielu innych publikacji naukowych, mających długą tradycję wydawniczą w PAN. W połowie października br. została nam przekazana niespodziewana decyzja Komisji PAN ds. Działalności Upowszechniającej Naukę, że planowane jest wstrzymanie finansowania naszego czasopisma w PAN od 2018 r. W rozpatrywaniu wciąż jest nasze odwołanie od tej decyzji, poparte przez Komitet Nauk Filozoficznych, w ramach którego dokonana się ostatnia ocena ekspercka naszego czasopisma, oraz Komitet Etyki w Nauce. Ta niejasna sytuacja trwa od marca br., gdy po raz pierwszy pojawiły się informacje o ograniczeniu liczby wydawnictw z wielu innych dziedzin.

Dlatego też ten zeszyt ma szczególną zawartość. Po pierwsze, opracowałem – w nazbyt jednak krótkim czasie – tekst „Wizualizacja publikacji naukoznawczych – na przykładzie wybranych artykułów z „Zagadnień Naukoznawstwa””, pobeżnie podsumowujący ponad 50-letnią tradycję wydawania naszego czasopisma. Podstawowym źródłem informacji w tym opracowaniu był wrywkowy i pełen błędów zbiór danych bazy Google Scholar. Mimo ich dość pobeżnego charakteru zwraca uwagę kilka obserwacji na kanwie analizy tych danych. Przede wszystkim, analiza najnowszego okresu, tj. 2012–2016, wskazuje, że pojawiły się nowe obszary tematyczne przy jednoczesnym zachowaniu tradycyjnego rdzenia humanistycznego, jaki charakteryzuje specyfikę polskiej tradycji naukoznawczej. Warto też zwrócić uwagę, że „Zagadnienia Naukoznawstwa” mają stosunkowo wysoki wskaźnik cytowalności, co jest wyróżnikiem na tle innych, zbliżonych tematycznie wydawnictw w Polsce, a przede wszystkim odzwierciedleniem zasłużonej renomy w środowisku naukowym. Zaznaczają się także pewne cykle publikacyjne na przestrzeni lat 1965–2016, być może poprawnie odzwierciedlone w przeprowadzonej analizie.

Drugi powód szczególnej zawartości niniejszego zeszytu jest taki, że w związku z niepewnością dotyczącą dalszych losów pisma, zmuszeni byliśmy do zawieszenia

regularnego naboru nowych tekstów, by nie stawiać autorów i naszych wieloletnich współpracowników wobec tej niepewności, czy ich wysiłek tworzenia tekstów, krytycznej lektury, zgłaszania uwag, przeredagowywania tekstu, itd. nie okazał się daremny. Umieszczone zostały więc wyłącznie takie teksty, w których tego rodzaju ryzyko zostało zminimalizowane i przeniesione głównie na ich autorów.

Podajemy wszelkie możliwe starania, by zapewnić ciągłość wydawniczą naszego czasopisma, a także dostępności w Internecie. Mam nadzieję, że zaowocuje to kontynuacją publikacji „Zagadnień Naukoznawstwa” w jednym z liczących się ośrodków naukowych w Polsce. Od 2011 r., gdy odpowiedzialność za wydawanie naszego czasopisma ponosi obecna Redakcja, udało nam się uzyskać pełną indeksację publikowanych materiałów wraz z metadanymi, a dzięki temu również zapewnić pełnotekstowy dostęp do nich w Internecie. Wraz ze wszystkimi cytowaniami są one na bieżąco indeksowane w wyszukiwarce Google Scholar, co znacząco ułatwia widoczność tych tekstów oraz zwiększa cytowalność. Przede wszystkim jednak owoce zaczęła przynosić konsekwentna realizacja profilu merytorycznego „Zagadnień Naukoznawstwa”. Po okresie publikacji licznych artykułów filozoficznych i koncepcyjnych, coraz liczniejszą grupę zaczęły stanowić prace empiryczne i teoretyczne, zorientowane ku nowoczesnie rozumianemu naukoznawstwu. Zaczęliśmy również publikować cenne prace przeglądowe, dotyczące polityki naukowej i innowacyjnej w Polsce, realizowanej po roku 1989 r. Pojawiły się także artykuły w ramach nowoczesnie praktykowanej teorii informacji naukowej i naukometrii, które wykorzystują narzędzia analizy i wizualizacji publikacji, w tym zbiorów obejmujących duże ilości danych (*big data*). Mam więc nadzieję, że jeśli zachowana zostanie ciągłość wydawania naszego czasopisma, to podtrzymany zostanie jego nowoczesny profil w ramach wyraźnie ukonstytuowanej w najnowszej literaturze przedmiotu subdyscypliny „science of science”.

Lublin, 31 października 2017 r.